

AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

A NYÍRSÉGI HOMOKTERÜLETEK JOBB HASZNOSÍTÁSÁNAK TARTALÉKAI

MÓNUS BERTALAN

Magyarország gyenge talajadottságú szántó- és gyepterülete 1,36 millió hektár, az összes mezőgazdaságilag művelt terület 20,9%-a. Ebből a talajjavításra szoruló homokterület 297 ezer hektár.

A Nyírségben található az ország második legnagyobb homokterülete, ahol — az Országos Talajjavító és Talajvédelmi Vállalat 1967. évi felmérése szerint — a mezőgazdasági művelés alatt álló összes területből 148 249 hektár (49,9%) homokterület javításáról kell gondoskodni.

E terület jövedelmező hasznosítása igen nagy feladatot jelent népgazdasági, megyei és üzemi szinten egyaránt. A jelenlegi 134 341 hektár termelőszövetkezeti közös szántóból kb. 30 ezer ha (22%) a 6 aranykorona alatti homoki szántóterület, aminek hagyományos hasznosítása (rozs, csillagfűrt, takarmánynövények stb.) veszteséges tevékenység.

A nyírségi homokterületeken gazdálkodó szövetkezetek jövedelmezőségi viszonyaira jellemző, hogy az 1969—1974. évek időszakában nyereség csaknem teljes egészében a megkülönböztetett állami támogatásból képződött.

A IV. ötéves terv időszakában országos szinten végrehajtott talajjavítási, illetve meliorációs munkák 3,4%-a a homokterületek javítása, hasznosítása érdekében történt, a meliorációs munkák fajlagos költségei itt voltak a legmagasabbak. (Homokjavítás 11 010 Ft/ha, homokrónázás 21 365 Ft/ha.)

A homokterületek erdősítéssel való hasznosítása üzemi szinten átmene-tileg megszünteti ugyan a veszteséget, mert a telepítéssel, ápolással és tisztítással kapcsolatos költségeket az állam fedezi. Az erdőgazdálkodás nyere-sége azonban csak 20—50 év múlva jelentkezik.

A HOMOKTERÜLET GYEPTelepítéssel Történő Hasznosítása

Felmerül a kérdés, milyen úton lehetne a 6 aranykorona alatti futó-homok-területek hasznosítását megoldani úgy, hogy az a gazdaságok szá-

mára jövedelmező legyen és népgazdasági célkitűzések fejlesztését is lehetővé tegye. E kérdés megoldásának egyik lehetősége a futóhomok gyepesítése, melynek technológiáját *Vinczeffy Imre* egyetemi tanár dolgozta ki, és az eddigi kísérleti eredmények kedvezőek.

1974 tavaszán Baktalórántházán a Nyírség földrajzi középpontjában, a Vinczeffy-technológia szerint 2,22 aranykorona értékű, 14,4 hektár nagyságú homokbuckán üzemi gyepkísérletet indítottam, és 3 éven keresztül figyelemmel kísértem az eredményeket. A kísérleti terület 19 éves ösgyep volt, 9 q/ha átlagos szénahozammal, amely 5 év terméshozamának az átlaga.

A kísérlet során a különböző adagú műtrágyák hatását vizsgáltam a gyep föld feletti (széna) és föld alatti (gyökér) növekedésére, továbbá a gyep tápérték-előállító képességét kedvezőtlen természeti feltételek mellett — öntözés nélkül, futóhomokon. A műtrágyázás és a kedvezőtlen természeti feltételekhez legjobban alkalmazkodó fűfélékkel történő felülvetés módszerének hatékonyságát elemeztem és megállapítottam a ráfordítások optimális szintjét.

A vizsgálati eredmények igazolására a hasonló termőhelyi körülmények között és az azonos technológiával telepített gyepok üzemi eredményeit a kísérleti eredményekkel azonos módon értékeltem.

A hagyományosan termelt homoki szántóföldi növénykultúrák és a homoki gyep jövedelmezőségi viszonyait nyírségi átlagadatok alapján hasonlítottam össze.

A több éves vizsgálat eredményeként megállapítható, hogy a homokhasznosításban a gyep elsőbbséget élvez a hagyományos szántóföldi növényekkel, és az erdővel szemben is. A gyeptelepítés előnyei a következőkben foglalhatók össze:

— A kísérleti és üzemi eredmények igazolták, hogy homokterületen, öntözés nélkül 60—80 q-s átlagos hektáronkénti szénahozam biztonsággal és jövedelmezően állítható elő, ez pedig lehetővé tenné a szarvasmarha-állomány növelését e takarmányban szegény nyírségi tájon.

— A homokterületek gyepvel történő hasznosítása következtében jobb minőségű szántóterületek szabadulnának fel az árunövény-termelés számára.

— A homoki gyep gyökérprodukción-vizsgálata során megállapítást nyert, hogy a gyepnövény évi 100—150 q/ha gyökérszárazanyaggal gyarapítja a humuszban szegény homoktalajt, és mivel egész éven át fedettséget nyújt, megköti a homokot, megszűnik az eróziós, deflációs veszély.

— Gyepesítéssel kiküszöbölhető a homokdombok nehéz talajmunkája. Legeltetéssel való hasznosítás esetén pedig minimálisra csökken a homokterületek gépimunka-szükséglete.

— A hagyományos homoki növényeknél lényegesen kisebb a termelési kockázat.

— Nem utolsósorban pedig a gyeptelepítés a legolcsóbb és leggyorsabb homokjavítási módszernek bizonyul.

ség
lete
kod
renc
gatá
tám

mill
gyep
mok
dálk

lenn
egya
szint
szén
netto
forin

eseté
eseté

homok
forin

alatt
1 év s

hektár
kérő
tén k
leszté

A
nyírsé
jöved
javíth

Уд
ного хо
ни кру
путем д
народно

A GYEPTelepítés Vállalatgazdasági és Népgazdasági Jelentősége

Tsz-szövetségi fórumokon több esetben adtunk hangot e téma jelentőségének. Az utóbbi években egyre több szövetkezet ismerte fel a homokterületek gyepvel történő hasznosításának jelentőségét. A homoki gyepgazdálkodás fejlesztésének azonban gátat szab a Mt. 1030/1975. (IX. 5.) számú rendelet azon fogalmazása, miszerint gyeptelepítéshez és felújításhoz támogatás „adható”, ami azt jelenti, hogy ez a tevékenység nem minden esetben támogatott.

A megye részére az V. ötéves tervidőszakban e célra mindössze 29,2 millió forintot áll rendelkezésre, ami csak 5800 hektár körüli terület gyepesítéséhez elegendő. Ennek is csupán néhány százalékát kapják a homoki gazdaságok, mert a szatmár-beregi tájon is fontos a korszerű gyepgazdálkodás támogatása.

A nyírségi 30 ezer ha homokterület támogatási igénye 165 millió forint lenne. E támogatási összeg megtérülése — üzemi és népgazdasági szinten egyaránt — rendkívül gyors. Vizsgálataim szerint optimális ráfordítási szinten 1 hektár homoki gyepterület 3000 Ft körüli nettó jövedelmet hoz szénaértékben vagy tápértékben számolva. Ez éves szinten 90 millió forint nettó jövedelmet jelentene a hagyományos szántóföldi hasznosítás 60 millió forint körüli vesztesége helyett.

A homoki gyepterület felszabadító hatása évente szántóföldi árunövény esetén megközelítőleg 3000 Ft/ha nettó jövedelem, ez a 30 ezer hektár gyep esetén ismét 90 millió forintot jelentene.

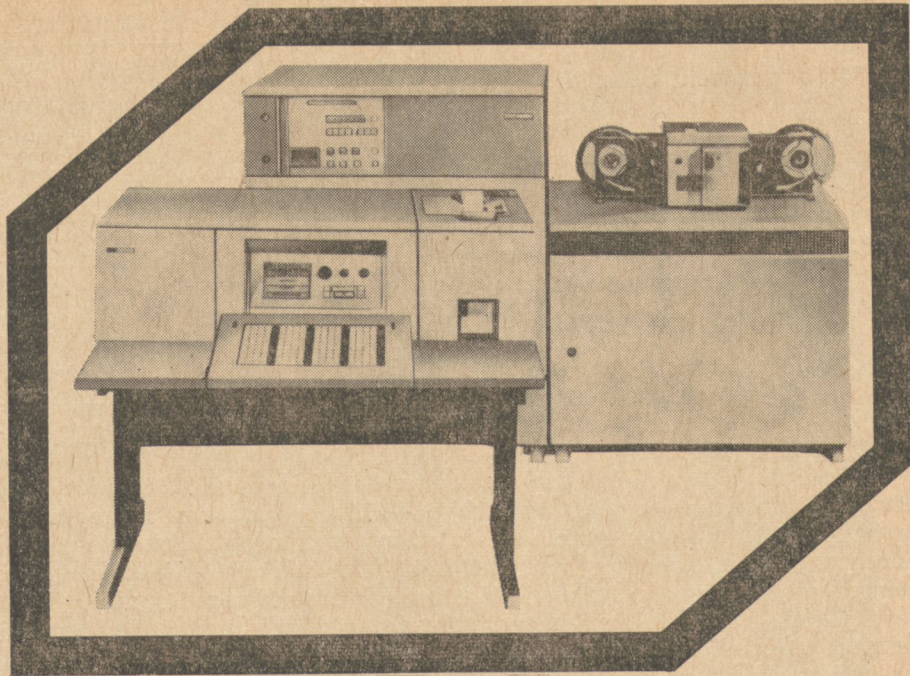
A gyep talajjavító hatása értékben (100 q/ha gyökérszáranyag/év, homokkötés, szerkezetjavítás) évente 1500 Ft/ha-ra tehető, ami 45 millió forintot jelentene évente.

Az egyéb előnyös közvetett hatásokat számításán kívül hagyva, egy év alatt a gyepesítésre fordított összeg 285 millió forintot eredményez, tehát 1 év sem kellene a támogatási összeg megtérüléséhez.

A nyírségi tájon jelenleg meglévő 21 ezer hektár gyepterület és a 30 ezer hektár homoki gyepterület intenzív hasznosítása esetén a tájegység jelenlegi kérdéses állománylétszáma (25 ezer) gyepre alapozott takarmányozás esetén közel kétszeresére emelhető úgy, hogy még az árunövény-termelés fejlesztésére is lehetőség nyílik.

A jövedelmező homokhasznosítás megvalósítása jelentős tartalék a nyírségi termelőszövetkezetek számára, hatására javul a homoki gazdaságok jövedelmi viszonya, növelhető az élelmiszer-termelés, külön ráfordítás nélkül javítható a homoktalaj minősége.

Улучшение и использование песчаных почв является значительной задачей как народного хозяйства, так и предприятий. Автор, опираясь на опыты полученные при исследовании круга этой темы, показывает результаты улучшения слабых по плодородности почв путем дернования и их использования и анализирует доходность на уровне предприятия и народного хозяйства.

**Ha adatokat
alkalmazástechnikailag
nagyfokú
hatékonysággal
kell rögzíteni:
robotron
1600**

Büromaschinen-Export
GmbH Berlin
DDR - 108 Berlin,
Friedrichstr. 61.
Német Demokratikus
Köztársaság

A robotron 1600-as félautomatikus adatrögzítő rendszer lehetőségei igen nagyok. Alkotórészei: decentralizált lekérdező és vezérlőegységek, adatvéghelyek, kiíróművek, átvitelező berendezések.

Munkamódja: numerikus vagy alfanumerikus információk manuális vagy automatikus rögzítése, keletkezésük helyének közvetlen közelében. /A bevitt információk átadása az elektronikus adatfeldolgozó berendezésnek közvetlenül lehetséges, valósíds vagy halmozott feldolgozáshoz./

A kiíróműveken keresztül a beadások jegyzőkönyvezése /protokoll készítése/, valamint a számítógép kiadott adatainak kiírása. A robotron 1600-as különféle alkalmazási konfigurációkban nagy teljesítőképességű, on-line adatrögzítő rendszer. Természetesen közvetlenül csatlakoztatható sok elektronikus adatfeldolgozó berendezéshez.

Informálódjék!
Tájékoztató anyagaink
rendelkezésére állnak.

A r
tek d
kaide
legúj
delet
szabá
gokra
terme
mazás
sági á
mazá
teken
kal t

Az
hason
munk
vetke
A kö
fonto
tönzé
fogla

A r
zés r
deké
követ

(1)
nál a
nagys
függő
venni

A r
(pl. l
vagy
alapp
A be
járun